

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

A SHORT INCURSION INTO THE POETICS OF THE 90S: THE POEMS OF CRISTIAN POPESCU

Sînziana Șipoș, PhD Student, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The poems of Cristian Popescu, the leader of the literary generation of the 90s, have been considered a continuation of the poetics practiced by the poets who constituted the group of the 80s by many critics. They suggested his works actually explore deeper the poetics of the 80s and that they do not represent an abrupt change, demanded by the concept of a new generation. This paper argues that Cristian Popescu's poems do contribute to the birth of a distinctive literary group, as proven by their features. His works contain a complex poetic universe, written in the form of journal entries which include autobiographic data. In the created worlds a psychological dimension can be perceived in a subtle manner, and this study intends to analyze this dimension (and others), proving this way the poetics of Cristian Popescu contributes to the formation of a new poetic generation.

Keywords: poem, Cristian Popescu, poetics, psychological, generation.

Cristian Popescu s-a născut la 1 iunie 1959 și a murit la 36 de ani neîmpliniți, în 1995. A făcut parte din cenaclul *Universitas*, condus de Mircea Martin și a fost considerat de unii exegeți liderul noii generații, generația 90: Mircea Martin îl numește, alături de Radu Ruba, întemeietorul *promoției 90*: „Cristian Popescu și Radu Ruba sunt primii reprezentanți ai unui nou val, al acelei promoții care s-a numit «nouăzecistă». Ei se afirmă, încă în anii '80, așa cum primii optzeciști au făcut-o la sfârșitul anilor '70. Numele lui Cristian Popescu s-a impus cu relativă ușurință pentru că s-a arătat a fi purtătorul unui talent *organic*, nu programatic – așa cum ne-au obișnuit atâția dintre predecesorii săi imediați. Deosebirile sunt, desigur, de accente, căci luciditatea propriului demers poetic nu-i lipsește, dar ea nu e mai mult decât un termen într-un dialog interior. Altfel spus, miza poemului său nu depășește poemul însuși.”¹ Ferindu-se de a menționa conceptul de generație, Mircea Martin declară faptul că un nou *val poetic* se

¹ Mircea Martin, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blânde și tragice*, în *Familia Popescu*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p.13;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

întrevede încă din anii '80. Succesul lui Cristian Popescu este explicat prin modul în care opera sa reflectă un talent *organic* și nu *programatic*. Totuși, conform criticului, acest lucru nu înseamnă că există o lipsă de luciditate, însă ea rămâne doar un mijloc în interiorul limbajului, fără a acapara lirismul. Opera lui Cristian Popescu reprezintă o noutate pe scena literaturii, aducând elemente esențiale pentru o revoluționare a lirismului, a modului în care fusese el practicat în anii precedenți.

Poetul a publicat trei volume de poezie, *Familia Popescu*, *Cuvânt înainte* și *Arta Popescu* și toate au fost apreciate, încercându-se o încadrare a poetului într-o paradigmă printr-o analiză atentă a structurii operelor. Scriind despre poezia sa, Dumitru Chioaru constată că „Altă temă obsedantă este biografia, ca substanță psihologică în care s-a depozitat melancolia incurabilă a unor întâmplări tragice din copilărie sau adolescență (moartea tatălui este aproape laitmotiv), împreună cu sentimentul vulnerabilității proprii ființe în fața bolii și morții. Cristian Popescu transferă emoționalitatea tragică într-un joc arghezian de-a v-ați ascunselea, punând cu pietate însoțită de o ironie surâzătoare cuvântul pe rană. El persiflează tandru mistică romantică a morții, mimând retorica discursului îndrăgostit, și abordează cu familiaritate tema morții ca pe o «apocalipsă individuală» iminentă, făcând parte ca o obsesie din existența cotidiană. Moartea este tratată în răspăr, de fapt cu o religiozitate amestecată cu umorul propriu psihologiei românilor”.² Biografismul este văzut ca fiind un element utilizat de autor în mod obsesiv, devenind un mijloc de natură psihologică pentru înglobarea întâmplărilor tragice petrecute în copilărie sau în adolescență. Criticul observă o preponderență a morții, ca temă conectată cu cea a bolii și a vulnerabilității.

Într-adevăr, moartea este întâlnită adeseori, individul încercând în unele cazuri să se folosească de incursiuni în viitor, realizate în registre tragi-comice, pentru a *experimenta* etapele proprii morții: „Au să te îngroape. Cu slujbă, / cu lacrimi, cum se obișnuiește. Dar după trei-patru zile / eu am să cer să te mai văd o dată, să te mai scoată puțin / de acolo. Și o să fie sicriul

² Dumitru Chioaru, *Noi dezvoltări în perspectivă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010, p. 67;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

gol. Și, înăuntru, pe pereții / lui: numai inscripții de-ale porcești ca-n veceurile / publice. Să nu-ți pese, băiatul mamei. Asta e. Nu ești / făcut pentru lumea asta.”³ (*sfaturi din partea mamei*) Bizarul este prezent în poemele lui Cristian Popescu, întrucât după ce întreg ritualul de înmormântare este realizat „cum se obișnuiește”, după trei zile, sicriul rămâne gol. Trimiterea la textul biblic este suprimat în secvența următoare a poemului, căci umanitatea intervine zgomotos, cu elementele ei deplorabile. Componenta religioasă este observată de Dumitru Chioaru, precum și modul în care *emoționalitatea tragică* este mascată de cuvânt, prin jocuri ironice. Moartea este adusă în universul poetic ca un prieten drag, devenind o *apocalipsă individuală*.

Familiaritatea cu care este abordată tema morții o transformă pe aceasta într-un element banal, ce face parte din realitatea cotidiană. Mircea Martin discută și el despre apropierea pe care o observă între individ și moarte: „Moartea n-a fost pentru Cristian Popescu o abstracție, o amânare, o exteriorizare radicală; dimpotrivă, o proximitate concretă, o componentă a vieții, o iminență continuă. Conștiința acută a morții îl va fi făcut să persevereze în insuportabil, să trăiască într-o exacerbare și trepidație nervoasă continuă, lăsând impresia că și-a legat direct poezia de artere, de viscere, de senzorii trupului. De aici, tragicul conținut în poemele sale, în ciuda idilismului lor declarat, în ciuda umorului de atâtea ori debordant.”⁴ Importanța pe care criticul o acordă prezenței morții în poemele lui Cristian Popescu este exacerbată, poetul fiind conștient de prezența ei și în viața de zi cu zi. Acest fapt i-a influențat puternic existența, în opinia exegetului, poetul asumându-și condiția de muritor atât în viața reală, cât și în poeme. Tragismul textelor, deși mascate de ironie, rezultă din această asumare a morții la un nivel intim.

Din cauză că a murit timpuriu și probabil și din cauză că s-a observat recurența temei în poemele sale, s-a creat printre unii critici obiceiul de a considera imaginea poetului ca fiind una a unui geniu, care aparține lumii metafizice. Exegetul Alex Ștefănescu de exemplu, afirmă „Nu

³ Cristian Popescu, *Familia Popescu, Opere I*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p.32;

⁴ Mircea Martin, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blânde și tragice*, în Cristian Popescu, *Familia Popescu*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 12;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

este deloc exagerată comparația care s-a făcut între manuscrisele eminesciene și cele rămase de la Cristian Popescu.”⁵ Dumitru Chioaru, în studiul său *Noi dezvoltări în perspectivă*, observă fabricarea mitului: „[...] Cristian Popescu era un mit cultivat mai ales de scriitorii nouăzeciști, dar și de alții, tributari unei prejudecăți adânc înrădăcinate în conștiința lumii literare românești, conform căreia viața boemă certifică faptul că un poet are carisma necesară pentru a fi liderul unui grup/ unei generații. [...] Nu numai boema, ci și boala și moartea sa au părut confirmarea tradiției damnării poetului de geniu, care începe la noi cu Eminescu.”⁶ Însă deși s-a propagat acest *mit*, nu este mai puțin adevărat faptul că însăși opera lui Cristian Popescu îl situează pe acesta în vârful liricii nouăzeciste, alături de alți poeți talentați. Trebuie specificat că dacă poetul este în viziunea multor critici și scriitori liderul generației 90, acest lucru nu se datorează doar imaginii sale de poet damnat.

Fiind redactor-șef la suplimentul revistei *Luceafărul*, numit în mod sugestiv la fel ca generația – *Nouăzeci* –, Cristian Popescu exprimă un program teoretic pe care noua poezie îl conține. *Statutul de Artist-Creator* este contestat, poetul optând pentru un statut de om simplu, care să producă texte atât *utile social* cât și *valoroase estetic*, condiția fiind ca acestea să *conducă spre procesul facerii lui*.⁷ Scriitorul este definit ca o ființă care încearcă să pătrundă la fel ca toți ceilalți sensurile existenței, nu finalitatea demersului fiind importantă, ci însuși demersul. Poetul militează pentru simplitate și pentru biografism, întrucât opera poetică devine utilă pentru *descifrarea existenței celui ce o produce*.⁸

Cu toate acestea însă, Șerban Axinte contrazice parte din programul teoretic enunțat de Popescu și consideră că în poezia lui nu se poate identifica vreo urmă de biografism: „Pentru prima oară în istoria literaturii române, numele de Popescu (personaj al unei opere literare) nu exprimă ideea de generalitate, loc comun, frivolitate, demagogie. Popescu iese din

⁵http://www.romlit.ro/cristian_popescu, accesat în 12.12.2016;

⁶ Dumitru Chioaru, *Noi dezvoltări în perspectivă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010, p. 65;

⁷<http://atelier.liternet.ro/articol/2316/Serban-Axinte/Un-clasic-al-generatiei-nouazeci-Cristian-Popescu.html>, accesat 12.12.2016;

⁸*Ibidem*;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

categorie *ești*-lor. Și cu toate acestea nu se poate vorbi despre *biografism*. «Datele personale» sînt transformate oniric în date ale materializării unei componente afective psihoanalizabile. Poetul imprimă senzația de firesc, de întîmplare cotidiană, unor acțiuni ferite de incidența locului comun. De aceea, toate asperitățile de limbaj (atunci cînd ele există) provenite din juxtapunerea tonului grav al metaforelor revelatoare cu inserția de colocvialitate sînt anulate sub presiunea ansamblului”⁹ Dacă numele Popescu a fost scos din generalitate, acest lucru nu se datorează modului în care este integrat biografismul în operă, întrucît *datele personale* sunt transformate în opinia criticului în *componente afective psihoanalizabile*.

Consider că biograficul este utilizat ca pretext pentru a asigura intrarea într-o lume bizară, în care normalitatea devine ceva straniu, care își creează propriile norme: „Lanmormântare, cînd noi, familia, ne aplecam pe / rînd și sărutam pentru ultima dată fruntea rece a lui tata, / asistența, foarte numeroasă, a fost impresionată de cât / de tandre și dulci erau sărutările noastre și a început să / aplaude.”¹⁰ (*despre tata și noi*) Partea biografică a poemului apare în prima parte a poemului, pe cînd în a doua parte, gestul *audienței* de a aplauda introduce un sentiment de stranie, care are un impact mărit întrucît fragmentul de început aparține realității cotidiene. Așa cum observă și Șerban Axinte, această lume stranie nu se impune, apărînd într-un mod firesc, încercînd în același timp să se integreze în realitate.

Pe de altă parte, contrazicîndu-l pe Șerban Axinte, Mircea Martin consideră că biografismul subzistă în întreaga operă: „Cristian Popescu se identifică operei sale cu toată biografia lui comună, banală, de fiecare zi, plină de anecdotic și sentimentalism. Transportîndu-și biografia în operă, amestecînd planurile, el își bagatelizează opera, îi refuză acesteia puritatea autonomă, îi subminează noblețea și prestigiul.”¹¹ Opera își este suficientă sie însăși, odată ce este eliberată de sub strînsorile procesului creator. Biografismul este atât de natural integrat în

⁹*Ibidem*;

¹⁰ Cristian Popescu, *Familia Popescu Opere I*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 35;

¹¹ Mircea Martin, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blînde și tragice*, în Cristian Popescu, *Familia Popescu Opere I*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 9-10;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

lirism, încât nu se creează nicio disonanță în poemele lui Cristian Popescu. Mircea Martin militează pentru o contopire totală între autor și operă. Consider că planurile despre care discută criticul, susținând că se amestecă, aparțin celor două categorii discutate mai sus. Prima este cea a biograficului, a existenței de zi cu zi, iar a doua cea a bizarului, a stranietății, introduse de poet fluent, fără ca vreo senzație de nepotrivire să fie provocată între aceste două planuri.

Pe de altă parte, pentru unii critici, originalitatea poemelor lui Cristian Popescu nu este îndeajuns pentru a-l situa pe poet într-o generație nouă, diferită de cea a optzeciștilor. Pornind de la teoria lui Nicolae Manolescu, conform căreia Cristian Popescu aparține generației optzeciste, (de altfel și Mircea Cărtărescu crede în *Postmodernismul românesc* că nouăzeciștii sunt o prelungire a optzeciștilor, cei dintâi nereușind să *revoluționeze* lirismul), Gabriela Gheorghisor merge pe urmele criticului, considerând și ea că poetul aparține de fapt generației optzeciste: „Deși, la prima vedere, pare că nouăzeciștii îndeplinesc toate aceste criterii (cu excepția celui temporal, al lui Thibaudet, potrivit căruia o generație literară se naște cam o dată la treizeci de ani; [...]), noi susținem ipoteza că ei reprezintă o promoție a generației '80.”¹² Cu toate argumentele care confirmă o încadrare a lui Cristian Popescu în generația 90, și pe care de altfel Gabriela Gheorghisor le discută, exegeta vede mai degrabă o asemănare între cele două tipuri de poetică. Aceasta îl situează pe Cristian Popescu în generația 80.

Taberele sunt așadar împărțite, Mircea Martin și Laurențiu Ulici consideră pe de-o parte că se poate vorbi despre un nou lirism, care se desprinde de cel anterior, iar Nicolae Manolescu, Mircea Cărtărescu, ș.a. sunt împotriva acestei concepții. Alți critici acceptă tacit această împărțire, un exemplu fiind Alex Ștefănescu, ce afirmă că poetul Cristian Popescu „aparține (convențional) generației «nouăzeciste».”¹³ Fără să discute prea mult această temă deja îndelung dezbătută, criticul preferă să analizeze lirica propriu-zisă a lui Popescu, ocolind încadrarea acestuia într-un model literar.

¹² Gabriela Gheorghisor, *Cristian Popescu. Arlechinada tragică*, Editura Aius, Craiova, 2015, p. 21;

¹³ http://www.romlit.ro/cristian_popescu, accesat în 12.12.2016;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

Unul dintre criticii care au avut încredere în această nouă poetică este Laurențiu Ulici, care încă din 1987 scria un articol despre poetica ce se întrezărea: „Ar fi mai întâi *recuperarea lirismului*, într-un mod care se apropie de experiența lirică a promoției '60, dar plantată într-un sol afectiv întrucâtva modificat de îngrășămintele chimice ale promoției '80, lirismul acestor noi poeți pare să reitereze intimismul și gravitatea, ocolind exponențialul și ironismul. Ar fi apoi *radicalitatea atitudinii lirice*, mai mare decât a generației anterioare în ansamblul promoțiilor ei, bazată pe absența intertextualităților, în genere a referențelor culturale [...] Ar fi, în al treilea rând, în plan stilistic, *recrudescența expresionismului* într-o stilistică a experienței intime în care refuzul figurilor poetizării, inclusiv al metaforei, se asociază unei direcții – a sentimentelor, ca și a formulărilor – ce nu mai tolerează, parcă, iluziile dar nici nu conjugă verbele realității.”¹⁴ Criticul enunță o serie de trăsături care descriu lirica nouăzecistă. Exegețul diferențiază cele două tipuri de poetici, făcând o comparație între caracteristicile discutate, și evidențiind schimbările aduse de nouăzeciști. O primă trăsătură ar fi, așa cum specifică exegețul, *recuperarea lirismului*. În poetica scriitorilor se regăsește un intimism accentuat, (recunoscut și în poezia lui Cristian Popescu), precum și o gravitate (de asemenea regăsită în operele poetului). Lipsa ironiei nu este însă o trăsătură care să fie comună poeziei lui Cristian Popescu: „Ironia lui Cristian Popescu e învăluitoare, nu insinuantă; nu putem indica exact momentul sau locul în care s-a declanșat: ea ne cuprinde, ne urmărește insistent fără a anula – aici e surpriza – sinceritatea trăirii, adică a mărturisirii.”¹⁵

. Particularitățile poeziei nouăzeciste par a reprezenta în descrierea lui Laurențiu Ulici, o potențare a celor optzeciste. Universul liric se schimbă de asemenea, nemaîntâlnind în lirismul

¹⁴ Laurențiu Ulici, *Solii promoției '90 încep să apară*, în S.L.A.S.T. – Supliment literar-artistic al *Scânteii Tineretului*, 17 octombrie 1987, în *Universitas A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2008, p. 441;

¹⁵ Mircea Martin, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blânde și tragice*, în Cristian Popescu, *Familia Popescu Opere I*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 17;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

cultivat de scriitorii generației 90 figurile de stil, în principal metafora fiind reprimată în limbajul poetic.

Un alt critic care susține formarea unei nou generații, întruchipate de nouăzeciști, este Dan-Silviu Boerescu, care, discutând despre volumul *Familia Popescu*, dar și despre lirica nouăzecistă în general, expune o viziune în care „Odată de-structurată, lumea (textului) nu este ex-pusă cititorului în chip de mostră edificatoare și abandonată apoi într-unul din sertarele memoriei asociative. Din acest punct de vedere, implicarea în ordinea morală a textului (lumii) este superioară celei profesate de mulți dintre optzeciști și desantiști. [...] Ironia post-modernistă acționează, în cazul nouăzeciștilor, în principal în cadrul etapei de re-structurare intertextuală. *Familia Popescu* reprezintă, în acest sens, un model ca și exhaustiv.”¹⁶ Caracteristicile asupra căreia exegetul se oprește sunt destrucurarea și restructurarea, aceasta din urmă petrecându-se în legătură cu ironia specifică postmodernismului.

Textele lui Cristian Popescu au înclinația de a experimenta forme noi de discurs. Scrise în proză, seamănă după cum observă și Dumitru Chioaru, cu un jurnal. Caracterul confesiv creează o senzație de simplitate și naturalețe; nimic forțat, nimic care să distrugă armonia poemului, în care așa cum a observat majoritatea exegeților, ludicul acționează ca mască pentru a ascunde tragismul situațiilor. În plus, Alex Ștefănescu observă că „În toate textele există un erotism difuz. Poetul are un spray cu care pulverizează senzualitate, ștregărie și grație în jurul său. Fantezia sa delicat-funambulescă, plină de tandrețe, transformă apropierea de o domnișoară în înghesuiala din tramvai într-un diafan act sexual”.¹⁷

Dacă despre *Familia Popescu* și *Cuvânt înainte*, Alex Ștefănescu expune o viziune în care admirația este exprimată, *Arta Popescu* nu mai este văzută cu același entuziasm: „Arta Popescu nu mai are o asemenea putere de seducție. Poate fi admirată, fără îndoială, pentru

¹⁶Dan-Silviu Boerescu, *Terasa*, 1988, în *Universitas A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2008, p. 449;

¹⁷http://www.romlit.ro/cristian_popescu, accesat în 12.12.2016;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

gradul înalt de elaborare artistică, pentru ingeniozitate, pentru anumite cruzimi rafinate, dar admirată la rece.”¹⁸ Motivul pentru care *Arta Popescu* nu exercită o *putere de seducție* asemănătoare cu cea exercitată de celelalte două volume este datorat lipsei intimismului, compensată însă prin tehnicismul poemelor. Însă multe din poemele cuprinse în *Arta Popescu*, își păstrează forma și structura: după introducerea unui plan obișnuit, ce ține de cotidian, intervine planul straniu, inserat într-o manieră naturală: „O cafeluță, o ceartă, o cumpărătură... Și, după / aia și «Scufița Roșie»... Păi aștia și-ar da și sufletul pentru / Artă, Doamne! Nici nu le-ar păsa! Ar putea să și doarmă / în timpul pieselor, ca spectatorii... [...] Păi, acum, spune și Dumneata, spânzurații ăia / de pe vremuri, nu erai ei cele mai grozave marionete? / Nu le țineai Matale c-o mână sforile de-acolo, de Sus, / de se-aduna lumea să-i vadă cum bâțâie din mâini, din / picioare și scot limba? Se-aduna sau nu se-aduna lumea? / Striga ea sau nu striga fericită bis?! Păi vezi, Doamne?! / De ce nu iei Matale o inițiativă d-asta d-a Ta, o dată / pentru totdeauna?...”¹⁹ (TEATRUL – un psalm al lui Popescu) După tonul glumeț folosit în dialogul cu Dumnezeu, autorul introduce tragismul menționat de Mircea Martin, deghizat într-o situație neobișnuită care are rolul de a șoca. Spânzurații sunt niște marionete în mâinile lui Dumnezeu, iar oamenii vii sunt niște spectatori care participă fericiți la scenă și strigă *bis*, dorind repetarea ei.

Prezentând volumul *Familia Popescu*, Mircea Martin afirmă: „Sigur este că poemele care formează acest ciclu constituie un tip de poezie de o noutate radicală în raport nu numai cu propria producție, dar și cu tot ce s-a scris până atunci în poezia românească. I se pot descoperi influențe – au și fost semnalate de la început –, Urmuz, suprarealiștii, Bacovia, Caragiale, dar fără să i se poată contesta în vreun fel originalitatea. Iar impresia de «nemaipomenit» rezistă la o lectură reluată peste decenii.”²⁰ Criticul confirmă originalitatea lui Cristian Popescu, admițând că poetul iese învingător în lupta contra timpului, lectura poemelor

¹⁸*Ibidem*;

¹⁹ Cristian Popescu, *Arta Popescu Opere II*, Editura Tracus Arte, București, 2016, p. 67;

²⁰ Mircea Martin, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blânde și tragice*, în Cristian Popescu, *Familia Popescu Opere I*, Editura Tracus Arte, București, 2015, p. 6;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

sale fiind mereu proaspătă. Deși influențele din alți autori precum Urmuz sau Bacovia au fost semnalate, ele nu umbresc în vreun fel stilul original, care îl desparte pe scriitor de generația optzecistă.

Deși discuții multiple au fost purtate în legătură cu termenul de generație, cu încadrarea scriitorilor în generații sau promoții, scriitorii nouăzeciști au fost lăsați în umbră de către critică. Optzeciștii au dominat scena literară, iar scriitorii nouăzeciști au fost situați de către majoritatea criticilor sub influența lor. Deși scrierile unui poet precum Cristian Popescu, ce a reușit să se facă apreciat de către niște critici precum Mircea Martin sau Laurențiu Ulici, au fost considerate ca fiind originale și au revendicat astfel o despărțire de lirica anterioară, exegeza a șovăit când a venit vorba de încadrarea într-o paradigmă. Pe când cei doi critici menționați mai sus au susținut afilierea lui Cristian Popescu generației 90, alți teoreticieni au pretins că poetica scriitorului nu prezintă diferențe majore de cea a poeticii cultivate de optzeciști. Există mai multe direcții care pot fi explorate în poezia lui Cristian Popescu, însă direcția dominantă semnalează necesitatea unei încadrări diferite, într-o nouă paradigmă, care nu mai poate fi aceeași cu cea optzecistă.

BIBLIOGRAFIE:

Opera poetică:

1. Popescu, Cristian, *Familia Popescu*, Opere I, Editura Tracus Arte, București, 2015;
2. Popescu, Cristian, *Arta Popescu*, Opere II, Editura Tracus Arte, București, 2016;

Studii critice:

1. Boerescu, Dan-Silviu, *Terasa*, 1988, în *Universitas A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2008;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

2. Cărtărescu, Mircea, *Postmodernismul românesc*, Editura Humanitas, București, 2010;
3. Chioaru, Dumitru, *Noi dezvoltări în perspectivă*, Editura Limes, Cluj-Napoca, 2010;
4. Gheorghiușor, Gabriela, *Cristian Popescu. Arlechinada tragică*, Editura Aius, Craiova, 2015;
5. Lefter, Ion Bogdan, *Anii '60- '90 Critica literară*, Editura Paralela 45, Pitești, 2002;
6. Marino, Adrian, *Introducere în critica literară*, Editura Aius, Craiova, 1968;
7. Martin, Mircea, *Cristian Popescu, poetul deriziunii blânde și tragice*, în Cristian Popescu, *Familia Popescu*, Opere I, Editura Tracus Arte, București, 2015;
8. Martin, Mircea, *Cristian Popescu sau despre poezie ca autobiografie imaginară*, în Cristian Popescu, *Arta Popescu*, Opere II, Editura Tracus Arte, București, 2016;
9. Martin, Mircea, *Spre o nouă paradigmă literară*, în *Echinox*, nr. 2-3, 1988, în *Universitas A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2008;
10. Negrici, Eugen, *Iluziile literaturii române*, Editura Cartea Românească, București, 2008;
11. Țeposu, Radu G., *Istoria tragică și grotescă a întunecatului deceniu literar nouă*, Editura Eminescu, București, 1993;
12. Ulici, Laurențiu, *Literatura română contemporană*, Editura Eminescu, București, 1995;
13. Ulici, Laurențiu, *Solii promoției '90 încep să apară*, în S.L.A.S.T. – Supliment literar-artistic al *Scânteii Tineretului*, 17 octombrie 1987, în *Universitas A fost odată un cenaclu...*, Editura Muzeul Național al Literaturii Române, București, 2008;

Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)

CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication

Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016

ISBN: 978-606-8624-17-4

Section: Literature

Surse web:

1. http://www.romlit.ro/cristian_popescu, accesat în 12.12.2016;
2. <http://atelier.liternet.ro/articol/2316/Serban-Axinte/Un-clasic-al-generatiei-nouazeci-Cristian-Popescu.html>, accesat 12.12.2016.